ДОПИСИ.

КЕНОРА, САСК.

ПОКЛИК ДО РОДИЧІВ.

Отже, люди, чи хочете дійсно свої діти отроїти?

В однім великім місті жив бідний робітник з своєю родиною. Они терпеливо зносили своє бідне житє, хотай они часом не зовсім по христіяньски жили. Бідний чоловік нераз нарікав на свою долю, але всегда зносив все спокійно, нараз попав в довго тревающу хоробу чахотку і у двох его хлопців указувались сліди того самого лиха. І ось той чоловік, до сеї пори так терпеливий, стратив свою радість. Мучила його гадка, що може він колись буде безрадно дивитись, як його діти в розцвитаючій молодости будуть сухотниками. Ся гадка не опускала його ніколи і мучила його страшно і він тое взяв собі так до серця, що постановив цілій тій історії, — як кажуть — голову скрутити. Постарав ся отже о сильну трутину, змішав її з зацукрованою водою і з безмірною батьківскою любовю уцілував своїх любих діточок, а потім дав їм того солодкого напою напитись. Невинні і несьвідомі діти сповнили волю батька і випили свою смерть. За пів години були з них два холодні трупи. Страшний той чин став звісним всім. Прийшла поліция і взяла убійцю власних дітий до вязниці, а земска справедливість засудила його на 10 літ [illegible].

Але я знав також иньшого чоловіка, котрий привик був завсігди брати з собою свого трилітного сина до корчми і там давав йому пити горівки, пива і вина. Тоді я думав, що невдовзі прийде поліция і візьме і того батька в кайданах до вязниці, але поліция не приходила і тоді не приходила, коли з того хлопця вже давно став ся наловговий пянь; не прийшли власти, щоби того батька засудити після закона бодай на 10 літ тяжкої вязниці, они і тоді не приходили, коли те страшне діло батька було ясне і знане всім, як сьвітло дня. Коли вчасно зведений хлопець мав затроєне тіло і душу, честь і добро, почав так скоро провадити зінсуте жите що коли одного разу був пяний, втопив ся в малім потоці. І поліция не прийшла, щоби увязнити того батька, котрий допровадив свого сина до такого сумного кінця.

Отже я питаю всіх здорово-думаючих читачів, хто є більшим лиходієм, чи той перший батько, що отроїв тіло своїх дітей, чи той другий, що затроїв тіло і душу свого сина? Чи він не відобрав йому передчасно житя з власної вини, коли він давав дитині пити горівку, пиво і вино? Та ж в тих напоях є страшна трутина — альвоголь. Той другий батько привичаював свою дитину від наймелодших літ пити горівку, пиво і вино, затроїв щастє своєї дитини, він затроїв найкращі дні зростаючого хлопця, випхнув молодого хлопця в каліг пянства. А того злочину перший батько не зробив. Отже питаю еще раз, котрий з тих двох батьків є більшим злочинцем, чи той, перший що завдав тілесну смерть своїм дітям страхліною, чи той, що альвоголем затроїв ціле житє і тим способом втрутив сина в каліг пянства, котрий опісля скінчив жите трагічною смертию.

Може дехто скаже: — Хто би там так розводив ся над тим. Той другий батько не хотів прецінь нічо злого зробити своїй дитині, він може навіть і не знав, які наслідки можуть з того вийти. Він прецінь думав, що то буде добре, хто би то зараз так строго судив. Після мене нехай люди судять, не хочу бути судією того, що не сказав, але бодай учеником його хотівбим бути, хочу навчитись від него, як того не мав ся робити, а коли се дійсно має бути — правда того. Я зовсім не вірю, що він дійсно так зовсім нічо не знав, ані понятя не мав о страшенних наслідках, які можуть з того повстати. То нехай його нерозумний чин хотай тут в ґазеті зістане отверто написаний, щоби всі могли тое читати і знати, як о тім думати.

Отже ті родичі, котрі дають своїм дітям вино, пиво і горівку суть дійсно поводом і причиною всіх недостач, які пізнійше повстають. Се прецінь ясне. Коли огородник обтинає і укладає молоду деревину так, що она потім має форму бані, то хтож тоді видить, що она має форму бані. Перелізсім не дерево тому, вино ані природа, лише самісінький огородник. Каже пословица: „Нагинай галузку поки молода" і так малі діти можна навернути на добре від злого. А хто молоденьке серце дитини так угнете і запізнає його з альвоголем то оно вже пропало і хто вже в найраньшій молодости учить дитину пити альвоголь, то лише він є відвічальний, коли пізнійше покаже ся, що трутина горівки розрушилась і починають з того виходити лихі наслідки. Ті родичі, котрі дають своїм дітям пити вино, пиво або горівку, тим самим наважились знищити житє своїх дітий, а що дійсно так воно є, нехай послужить сей примір: — Було се в Сучаві на Буковині. Одна шість-літна дівчинка затроїлась альвоголем на смерть. А' було се так: Батько вертав фірою з своєю донечкою з міста. В місті купив собі на дорогу за 35 грейцарів горівки і потягав собі час від часу з фляшки так довго аж не спанитав ся що довкола него діяло ся. Бачила се дівчина, що тато щось пив, напила ся і вона того. Коли батько вернув домів, застав лише трупа дівчини. Отже уважайте родичі троха більше на свої діти. Я думаю, що коли ваші діти повиростають і научать ся думати, будуть вам вдячні, що ви їх в молодім віці не затроїли, що не передали їх найгіршому ворогови, яким є для молодіжи альвоголь.

Якім І. Якімчук.

LANUKE, ALTA.

НАВКРУГ.

Сонце сьвітить не для всіх,
Правда [illegible] чи не гріх?
Від Отця, що землю создав,
Від Сина, що жив, терпів і за правду ся розпяв.

Навкруг обійняв змій блескучий
Могучих, вищих і народ робучий,
І в тіни темноти они сиділи й сидять;
Чому? Не знаю... Другі не хотять.

Пізнати сонце тепле і красне
Слова сьвятого й правду його,
Перші для слави, другі в підданю,
А в третіх за тяжке, дуже ярмо

Скинуть його не треба сили,
Лиш, щоб їх сонце осьвітило;
Правда правдивого й дух, се одно
І злетить з третих тяжке ярмо.

Другі в підданю, і добре знають,
Що третих в хмарах темних тримають,
Однак боять ся, щоб сьвітло сим
Темноту і рай їх не розбило.

Боять ся і добре знають,
Що правди й сонця не закопають;
Однак від перших роскази мають
Скільки дасть ся нехай тримають.

Щоб не розкувались із них кайдани,
Бо і тих перших тоді не стане,
Так попсуєть ся змій, колода
Змійовий говор і слава: се шкода.

Тоді змій змійом перестане бить.
В золоті, царстві і славі жить
Знати се знають й сьвітла боять ся,
Бо неминучі слова сповнять ся.

Небо і земля і все перейде
Зло і добре і все, що буде.
Слова же мої не перейдуть
Правду і Звангеліє усі приймуть.

ТЕПЕР.

Голосить змій перщим на тое знайте
Підданим своїм тое звіщайте
Вже лучі сонця дійшли до третих.
Ярко сьвітять по царстві нашім.

Нехай чимскорше сі лучі душать;
Не зможуть легко, то нехай вмушать
Наших овечок в ярмі ходити,
Щоб ще хоть даяну царство продовжити.

Я сам від себе зроблю, що зможу
Відпустів купу для них наложу,
Коруни пашпорти ба і Ісуса,
З хліба їм зроблю, щоб лиш до біса.

Їм перервати сі лучі правди
І позлотить тих, що не знайби
І жив у страху в се тим лішше
Тоді до царства нашого більше.

Оноб з охотою великою ішли
І таким робом ми би знайшли
Царство для себе хоть що то довше
І в тім часі піддані скорше.

Нехай розїдуть ся во своєси
Заглянуть где наші еще всі,
І нехай скажуть: Ми оді ті,
Що запровадимо до царства всіх.

Хто отже хоче се царство мати
Церковне майно треба записати
На нас і наші отці, владики;
Царства не троха, але на віки.

Ми лиш вам даємо, а не тим иньшим,
Що відцурались: Они є грішні,
Они проклаті на вічні віки
А' ви.. ви в царстві будете жити.

Що їм дороге, нам треба се знати
І догми старі треба держати,
Сьвятих копицю і нехай знають,
Що не одного лиш Бога мають.

А щоби мали віру в Іконах
То малювати їх лиш в коронах,
В золотих ризах, на грудях серце
Для них се дуже спосібне сільце.

І порівняти, та нехай знають,
Коли до кого вдаватись мають;
Кождому дати титул і право,
Щоб ізза них нам ся царство зістало.

А они темні нічо не знають
На таку „Вудку" скоро ся злапають,
Тоді ми будем тут царствувати,
А они на царство будуть чекати.

Сонце осьвітить всіх тих, що хочуть
Із манівця на праву дорогу зійти;
Пірвуть ся пута царя темноти,
Бо сонце і в тьмі буде сьвітити.

В. Драпак.

ЦІНА ПРОДАЖИ.

Волове масо	10—14 цт.
Свинина	10—15 ..
Яйці доз.	25—35 ..
2 дозини за	45 ..
Масло	25—35 ..
Риба фунт	05—10 ..
Кури ..	27 ..
Кури живі	1.00—1.25 цт.
Качки ..	1.00—175 ..
Єндики живі	1.50—2.50 цт.
Бараболі мішок	1.00 ..
Вугля тон	5.00 ..

ЗБІЖЕ.

Пшениця	ч. 1.	70 цт.
..	ч. 2.	68 ..
..	ч. 3.	64 ..
..	ч. 4.	60 ..
..	ч. 5.	53 ..
..	ч. 6.	50 ..
Ячмінь		27 ..
Овес		25 ..
Лен		1.00 ..

ДО ШКОЛИ.

„КОЛОКРІКА ШКОЛА" на Смоки, Лейк Альта буде пріймати діти до школи і заразом на борт по першім Червни.
Вік дітий від 7 до 14.

Про близші подробиці пишіть так:
Miss YARWOOD
Smoky Lake, Alta.

ПОЗІР!

Редакция „Канадийця" видала портрет Т. Шевченка, який вишле кождому предплатникови, по надісланю 5 цт. почтовими стемплями.

Для непредплатників редакция вишле по надісланю 10 цт. почт. стемплями. Портрет гарний, представляє Т. Шевченка в молодім віці і на гарнім твердім картоні.

Сей портрет повинен знаходитись в хаті кождого Українця.

Просимо спішитись, бо наклад невеликий.

адрес: THE CANADIAN
10336-96 ST.
EDMONTON, ALTA.

СТАРОКРАЄВА КАНЦЕЛЯРІЯ.

ПОЛАГОДЖУЄМО всі справи війскові.
РОБИМО повновласти контракти купна і продажи, акта даровизни, скрипта довжні і инші документи легалізовані через Ц. К. конзулят.
СТЯГАЄМО довги і спадки, а також продаємо добре і скоро маєтки тут і в старім краю.
ПРОДАЄМО шіфкарти на ріжні лінії корабельні до старого краю на найліпші і найскорші кораблі.
ПОЗИЧАЄМО гроші на фарми і доми в місті і на провінциі.
У ВСІХ справах і клопотах ваших пишіть і приходіть на адресу:

STAROKRAJEWA KANCELARYA
10336 -- 96 ST. Edmonton, Alta.

PEACE RIVER CROSSING

буде найбільше місто на північ від ЕДМОНТОНУ.
МИ ПРОДАЄМО ТАМ НАЙЛУЧШІ ПРОПЕРТИ ПО НАЙПРИСТУПНІЙШІЙ ЦІНІ.
Напишіть або зайдіть по найновійшу мапу.

SMITH BROTHERS LIMITED
EDMONTON 10059 - 101 STREET.
PHONE 4985 -- 6533, Напроти Селкірк Готелю.

Біблії
НА ПРОДАЖ.

Рускі, польскі, німецкі, словінські, чеські, болгарскі, сербскі, российскі.
В гарних оправах.
ЦІНА ВІД 25 до 1.50.
EDMONTON, ALTA.
10336 -- 96 ST.

ПОТРЕБА СЕЙЧАС

руско-англійского учителя або учительки з першої кляси сертифікатом. Науку можна розпочати зараз, яка буде тревати до кінця року. Зголосити ся можна на таку адресу:
WASYL ROMANIUK
RED WATER, ALTA.

ХТО БУДЕ ЩАСЛИВИЙ.

Маю на продаж два гарні лоти в CENTRAL PARK, в АТАБАСКА.
Лоти високі і сухі. Оба лоти продам за 50 дол. готівки а решта на два роки на виплат і то без проценту. Хто купить їх зробить гроші.
ЗГОЛОСИТИСЬ 10336 - 96 ST.
EDMONTON, ALTA.

РУСКА БУЧЕРНЯ І ҐРОСЕРНЯ

Зайдіть, а все там дістанете тано і добре, як: Овочі сьвіже масо, вудженину і старокраєві ковбаси з чісником.

S. NYCHKA. 10315 -- 96 ST.
EDMONTON. ALTA

Поміч для потребуючих.

Єсли маєте діти а не можете дати їм удержаня чи виховання. Зайдіть або напишіть до ред. „КАНАДИЙЦЯ" а ми Вам поможемо.

Єсли знаєте де є сироти, а нема кому занятись ними повідоміть нас.

Наш адрес:
„THE CANADIAN"
10336—96 ST.
EDMONTON, ALTA.

„Canadian Farmer"
Box 3656

Народно-моральний двотижневик
Річна передплата 1 долар.

Канадиєць

Виходить 1 і 15 кождого місяця.
Адреса Редакциі:
10336 -- 96 ST.
Edmonton, Alta.

РІК III. Ч 12. 15. ЧЕРВНЯ 1914. EDMONTON, ALTA. 15. OF JUNE. 1914. VOL. III. NO. 12.

Канада.

ЕДМОНТОН.

Через 5 день падав в місті і околици густий дощ, який промочив землю на 6 цалів. Такого дощу Едмонтон вже давно не бачив.

Слідство поліциі веде судия Сеат. Місто заступав міський адвокат Bown і Bigger.

Слідство почалось минувшого тиждня, в питанцю рано. Се слідство буде для многих великою несподіванкою, як сподівають ся.

Найбільше людий в місті Едмонтоні мешкає в східній части міста.

Зі всіх 59,229 мешканців північної части міста, 33,529 мешкає на всхід від першої улиці, коли на захід від неї мешкає лише 22,690.

Місто Едмонтон задумує підвисшити рати на телефон. І так:

	Тепер. на рік	в будуч. на рік
Отінний телеф.	$30	$45
Столовий	$32	$48
Мешкальний стін.	$20	$34
Мешкальний стол.	$28	$27

Дощ, який падав минувшого тиждня наробив трохи шкоди в місті. Богато завалилось салерів, над берегом ріки поперевертались шопи і декуда повимулювало улиці і хідники.

Вода в Саскачевані піднялась о 16 фітів.

Місто Ед. має мати нового чіфа поліциі, в ним п. Гіл, який доси був чіфом в місті Асінибоя, в Манітобі.

Новий чіф п. Гіл має бути чоловік досить молодий і енергічний і загально надіють ся, що він буде в силі очистити місто від всякої злої, якої так богато наможилось.

Злуч. Держави ухвалили 40 міліонів дол. на колію, яку мають будовати зі Стейт до Аляски через Канаду.

Тепер, як зачувати, то ся лінія колійова піде через Альберту і зі столицю Едмонтон. Колиб так дійсно сталось, то ся лінія дуже богато причинилабись до зросту Едмонтону і його околиць.

Комісіонер Вут одержав тими днями без іменний лист, в нім грозить ся йому, що коли він не перестане очищувати міста при помочи чіфа-детиктива Кровінга, то в протягу 30 день згине разом зі своєю родиною.

Догадують ся, що сей лист написав хтось з під-сьвітка.

Комісіонер Вут нічого собі з сеї погрози не робить.

Місто Ед. задумує купити 100 акр. землі на магазини і свої склади.

Майор думає, що на се булоб найвигіднійшим місцем, околиці пекінг-плянів, де, після обрахована, треба заплатити за 100 акрів, найменьше пів міліона долярів.

Що до сего, то міська рада поділилась. Одні думають, що 100 акрів за богато, иньші знов, що за пів міліона долярів можна купити більше акрів. Справа еще доси не рішена.

Число 23 спасло від загибели паню Паркер з Едмонтону. Число 23 було щасливе для пані Паркер еще від дівочого часу аж доси. І так: пані Паркер будучи еще панною, запізналась зі своїм теперішним мужем 23 дня в місяци. Дня 23 другого місяця заручилась і на 23 опісля віддалась. Дня 23 купили лоту ч. 23. Коли побудовали хату, два послідні числа були також 23. Сего року она забажала відїхати до старої Англії і коли приїхала до Квебеку і тут мала з кораблів до вибору „Емпрес оф Айрленд" який потонув дня 29 мая рано, „Роял Едвард" і „Касандрія". Она вибрала „Касандрію", бо сей корабель відпливав на 23, а що се число було для неї всегда щасливе, тому она відпливла на 23 мая і щасливо дісталась на [illegible].

В місті Едмонтон завязалось запомогове товариство. Імя товариства є: „Українське Запомогове Товариство в Канаді". Товариство се, вже заінкорпорововано. Ціль товариства, се щось в роді асекурациі і подібне до того рода товариств в Стейтах, з тою ріжницею, що там платять члени ровнят, чи посмертне, яке їм головний Виділ призначить.

Тут платить ся одев дол. місячно, або 10 дол. на рік з гори. В разі смерти члена сего товариства, родина одержить запомогу після сеї таблички:

Рік.	Запомога.
1.	100 дол.
2.	150 "
3.	200 "
4.	250 "
5.	300 "
6.	350 "
7.	400 "
8.	450 "
9.	500 "
10.	550 "
11.	600 "
12.	650 "
13.	700 "
14.	750 "
15.	800 "
16.	850 "
17.	900 "
18.	950 "
19.	1000 "

Значить, коли член вмер в першім році членства, його родина одержить 100 дол. і в другім 150 дол., в третім 200 дол. І так дальше, аж до 20 літ. По 20 роках одержить 1000 дол.

Статут сего Тов. вже видрукований і коли хто хоче дещо більше довідатись про се товариство, нехай пише на адресу:

The Farmers Loan Co.
Jasper, East.
Edmonton, Alta.

В маю сего року забрано 601 гомстедів, того самого місяця минувшого року взято 520.

В двох тиждних повстало в Альберті поверх сто компаній, які задумують вертіти за оливою і газом. Сума, на яку сі компаніі заінкорпорувались, виносить понад 115 міліонів дол. За інкорпорацию компаніі сі заплатили до провінциональної каси 50 тисяч долярів. - Одним словом в Альберті тепер веде ся оливо-газова горячка.

Tofield, Alta. Дня 4 червня шаліла буря з дощем в сій околиці. Підчас сеї бурі їхало двох фармерів Лот і Головей до міста фірою наладованою вівсом. Коли почав дощ дуже лити, они вступили до фармера Горімана і скрили ся від дощу в Горімановій шопі. На шопі був громовід і сей був власне їх нещастем. Грім вдарив в громовід і злетів до шопи і тут убив на місци Лота а Головея оглушив. Коним не сталось нічого, а Головей опісля очуняв.

Теперішна злива наробила також трохи шкоди в Альберті. Понищила колійові дороги, як на C. N. R. лініі між Едмонтоном і Атабаскою і другими місцями. Також понищила, як нам доносять, фармерскі дороги і позривала вода мости і т. и. Декуда земля позападалась і повторювались нові яри і вертепи. Однак мимо всіх шкід, то таке сей дощ богато в богато поміг для збіжа і огородини. Колиб тепер була погода то можна в Альберті сподіватись еще красного урожаю, як був вторік.

На фармерскі продукти з Альберти і Саскачевану знижено тепер ціну за перевіз і так:

	Стара ціна.	Нова ціна.
50 миль	13	9
100 миль	17	13
200 "	24	18
300 "	29	22
400 "	34	27
500 "	38	30
600 "	42	32
700 "	46	35
800 "	49	37
900 "	52	40
1000 "	55	43
1500 "	72	57

В трох західних провінциях Канади засів сего року представ [illegible]:

	1914. акрів	1913 акрів
Манітоба	7,300,000	6,350,000
[illegible]	[illegible]	[illegible]
Альберта	3,307,000	2,777,000
Разом	20,513,200	18,799,000

Сегорічний приріст виносить 1,715,3000 акрів.

Король Юрій переслав на руки Дюка оф Коннавт вислів найглубшого співчутя з нагоди страшної загибелі Емпрес оф Айрленд. Емпрес оф Айрленд числила понад 14 тисяч тонів і була збудована 1906 року в Глесгов для Сіпіар компанії. Цікаве, що близнючий корабель тої самої компанії Емпрес оф Брітейн наїхав перед двома роками майже на тім самім місци на вугловий корабель Гельвецію, яка зараз пішла на дно.

Статистичне бюро подає, що лишень 2 і пів проц. усеї поверхні землі девяти канадийских провінцій є під теперішну пору з'уживковані для якої небудь культури. Та поверхня обіймає 36 міліонів акрів, з чого лишень 31 проц. зуживає рільництво.

Зі згаданого звіту виходить дальше, що з цілої поверхні Канади 1.402,316,413 акрів належить ся під управу ріль, в дійсности одначе лишень 109,776,085 акрів є фармерскою землею, а 31 проц. усеї поверхні землі можуть бути ужиті зараз для рільництва.

В Вудсток, Онтеріо, відбувалась сего місяця пресвитеріянська конвенция, на якій обговорювано сполуку трох протестанських церков, т. є. методискої, пресвитеріянської і баптиської в одну унію. Конвенция порішила в користь унії, а вислід був 3 до 1, т. є три части за унією а одна часть проти.

Здасть ся, на другий місяць відбудуть ся конвенциі методискої і баптиської церкви, які також візьмуть під дискусию унію церкви в Канаді. Коли і сі дві звять ся за унією, то буде надія, що скоро получать ся всі три церкві для спільного добра.

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЦІВ В КАНАДІ.

В парляменті в Оттаві внесено тепер новий закон, що до натуралізациі в Канаді.

Доси фармер міг одержати патент на свою фарму по трох роках, тепер буде мусів сидіти аж пять літ, щоби бути Канадийцем а тим самим дістати і патент на свою фарму, коли сей закон буде ухвалений.

Тому булоб пожадливим, щоб наші люди подавались сейчас о горожаньскі папери а тим самим і о патент, нім новий закон буде ухвалений.

Щоби стати Канадийцем після нового закону, то треба не лише бути в Канаді 5 літ, але треба по просту здати іспит, чи чоловік вміє по англійски, хтож не вміє, то хоть би був і 10 літ то не одержить горожаньских паперів. Нехай собі се кождий запамятає.

Сьвіт.

Найновійші телеграми доносять, що між Грециєю а Туреччиною відносини дуже напружені і війна може вибухнути кождої хвилі.

СОЙМУ НЕ БУДЕ.

З Відня доносять, що вже не буде ані одної сесії старого галицького сойму. В червни або з початком липня сей сойм буде розвязаний і будуть розписані нові вибори на основі нового виборчого права.

СЛАВНА ГРОМАДА.

В Колінці теребовельського повіта (в Галичині) 2 тисячі людий присягло не уживати ціле житє алькогольних напитків. Стало ся се заходом Івана Кліша та селянина патріота Івана Петріва. Коби так зробили всі громади, [illegible] би наш нарід скоро відродив ся!

АРЕШТОВАНЕ ПІД ЗАМІТОМ ШПІОНАЖІ.

З Бурштина доносять, що в селі Вишневі арештовано на порученє державної прокураторіі в Чернівцях, таношного війта Івана Тешина і пятьох инших селян. Тешина відставлено до окружного суду в Бережанах, прочих поміщено на разі в арешт суду в Бурштині.

5 ДІТИЙ.

Роза Салені, на Сицилії породила нараз 5 дітий, два хлопці а три дівчині. Всі читеро живуть і суть здоровими. Мати має тепер 40 літ і крім 5 дітий тепер вроджених мала она еще чотирнайцятеро.

Вродити 5 дітий нараз се дуже рідкий случай. Були випадки, що родили по 3 і 4, але 5 се дуже а дуже рідко. 1874 році в Німеччині був случай, що молода женьщина породила 5 дітий але они зараз померли. 1880 році в Лондоні одній кравчині уродилось було 5, але 3 вмерло зараз по народженю. Розі Салені уродилось 5 і всі здорові.

МОГИЛА ШЕВЧЕНКА В ГАЛИЧИНІ.

В селі Балинцях коломийського повіта в Галичині громадяни заходом місцевого управителя школи вшанували память народного апостола Тараса Шевченка в той спосіб, що усипали високу могилу, котру назвали його іменем. Дня 5 мая дві сотки людий, як мурашки взялись з лопатами і тачками до роботи і висипали дуже гарну могилу, що буде памяткою на тисячі літ. Площу довкола могили огороджено. Дня 17 мая с. р. громадяни села Балинець обходили окремо сьвято в столітні роковини уродження поета.

ВЛАСТЬ ТЕМНОТИ.

В Італії коло міста Салерна відбувають ся річи, що нагадують часи середновічної темноти. Близько 60 селян-мущин і жінок узброєних в вила і лопати, переконують цілу околицю і шукають за тілом якоїсь сьвятої, що перед кількома днями мала явити ся в сні одній законниці і домагала ся від мешканців тої околиці, щоби перенесли її тіло в якесь догіднійше місце. Кількадневні безуспішні пошукування за сим тілом привели тому шукаючих хлопів до обурення. Розбурханих фанатизмом темних селян мусіло успокоювати війско і жандармерія.

ЦІКАВІ ЗБОРИ.

В надію 10 мая с. р. відбули ся у Львові збори товариства глухонімих. „Відчитано" протоколи виділові здавали звіти, члени забирали голос в дискусиі, ставляли внески, промовляли за і проти ріжних внесків — а все те робило ся на „мігь" при помочи знаків, які розуміють лише нещасні каліки, глухонімі члени сего товариства. Се товариство глухонімих „Надія" має на цілі нести матеріяльну підмогу своїм членам. Його члени переважно ремісники. Сходять ся до товариства вечерами, „розповідають" собі свої клопоти, то забавляють ся. На старість, як вже нездібні до праці, дістають від товариства підмогу.

РОСІЯ ПРИГОТОВЛЯЄ СЯ.

Військові і дипльоматичні круги Европи занепокоєні новим розпорядком, який недавно видала російська рада міністрів.

Після того розпорядку міністер війни має право забрати кождий російський купецький корабель, який він буде уважати за потрібний до перевозування війск і военних матеріялів, вже на 14 днів перед урядовим проголошенням мобілізациі.

Той розпорядок установляє, що по забраню корабля, ніоден матрос, ні офіцир, ні адміністрацийний урядник не може покинути своєї служби на кораблі і всі переходять під военну управу.

Той розпорядок означає, що вже 14 днів перед урядовим зарядженєм мобілізациі, Росія може бути приготована до війни.

ЗЛОДІЙ ПОТОЦЬКИЙ.

В Шікаго мав при 14-тій улиці свій „банк" Михайло Потоцький, котрий перед Українцями признавав ся до Українців, перед Поляками до Поляків, а перед Москалями до Москалів. Прибув він до Америки перед 7 літами з Росиі. В Америці був спершу робітником, потім шинкарем, аж вкінци отворив собі „банк" в Шікаго. Тутки загортав гроші від Українців, Поляків Москалів і иньших, а як призбирав значнійшу суму, замкнув „банк" і дав драла з Америки, здасть ся, назад до Росиі. Доси ствержено, що вкрав людям понад $5,000, але вкрадена сума безперечно більша.

Нехай же наші люди бодай стільки скористають з того, що навчать ся не вірити і не давати своїх тяжко запрацьованих гроший непевним приватним банкам.

ПОБИТЄ ПОСЛА СТАПІНСЬКОГО.

Дня 21 м. м. прибув посол Стапінський на віче людовців в Калнівщинах (пов. Тарнів). На зборах застав прихильників клерикальної партиі під проводом кс. Падли, редактора „Ruchu Katolickiego". Хлопи робили віче, побили прихильників Стапінського. Жандармерия була безсильна. Комісарева старостива вирвали шаблю і викинули, навіть сьвященникам, які станули в обороні Стапінського, засипали очи попелом. Вкінци напали на дім Падла, де схован ся пос. Стапінський, витягнули Стапінського і волікли його через ціле місто, побиваючи його, обкидуючи болотом і плюючи на него. Побитого до крови затягнули на поле і хотіли злінчувати. На велічнім мості, недалеко тинівської стациі хотіли вкинути Стапінського до ріки. Та тимчасом збігли ся тухівскі хлопи, прихильники Стапінського, вирятували його й уладили йому на [illegible] стациі овацию.

ЦЛОВА ВІЙНА МЕЖИ НІМЕЧЧИНОЮ І РОСІЄЮ.

Нема майже й одного дня, щоби в німецьких дневниках, головно хлібофобських не друковано статі, повні тяжких або укритих погроз у сторону Росиі, за нападом, коли би та на праву думала наложити цло на [illegible].

Знов орган німецьких хліборобів, „Дайтше Тагесцайтунг", містить вступну статю, яка обговорює отсе цлове питане, таке для Німеччини драляне. Та часопись поручає правительству як найлучший спосіб, щоби відстрашити Росию від заведеня невидних цол, як найскорший вступ в репресиях.

Німеччина не потребує брати під увагу, як предмету відплати, тільки головні предмети російського вивозу, бо Росия поза ріжними продуктами має цілий ряд продуктів до вивозу котрі вивозить до Німеччини без цла. Колиб наложено би на них цло, то се спричинило би Росиі тяжкі втрати і відібрало би її охоту „переслідувати" Німеччину.

Без цла вивозить Росия до Німеччини між иншими річами богато руди і мінеральних олїв. Також зачинає поволи Росия вивозити до Німеччини городину і [illegible].

АЛЬКОГОЛЬ В РОСІЙСЬКИХ ШКОЛАХ.

В околици міста Воронежа роблено розсліди о поширеню алькоголю в школах. Висліди були застрашаючі.

Розсліджено 21 школу і 1144 учеників. Питали ся їх: чи вживаєте острих напоїв? На се питане 896 дітий відповіло: так. На питане: що пєш? — відповідали всяко. На загал хлопці вопили горівку і пиво, а дівчата — червоне вино і пиво.

Вживали навіть чистого спірітусу. Таких хлопців було 52, а дівчат 2. Ставлено також питане: чи наливаєш ся до пяна і як часто? Відповіди на сі питаня були страшні. Показало ся, що діти 7 і 8-літні знакомі вже зі станом цілковитого опиття. Деякі з них жалили того, але другі говорили отверто, що се дуже приємно. Се вже певні жертви альвоголізму, хоть поки-що у тих альвоголіків веселі обличя.

На питане: хто поїть і як дістаєш вино? — одержано відповіди: в 797 случаях причиною піяньства дітей, були батьки, в 342 матери, в 374 — знакомі, в 27 — діти пили самостійно, без принуки старших, а просто в діточих компаніях, де діти збирали ся і пропивали всі гроші, які небудь дістали.

На загал знайдено межи хлопцями пючих 96 процент, себто 96 на кожду сотку, межи дівчатами 95 на сотку.

Альвоголізм мав на розсліджувані діти погубний вплив. Непючі правильно робили ліпші успіхи в науці, як пючі. Те саме що до заховання дітий. Сильно відбивав ся альвоголізм на тілесний розвій дітий. Порівнуючи вагу пючих і непючих дітий, можна бачити, що ріст пючих дітий всякого віку остає далеко поза непючими.

На послідній стороні подаємо куток для господинь.

Виходить 1 і 15 кождого місяця.

АДРЕС:

Канадиєць

THE CANADIAN

10336—96 ST. EDMONTON, ALTA.

Передплата на рік виносить . . . . $ 1.

Видає Спілка „Канадієць." Число Телеф. 6344.

Редакция приймає всякі оголошеня по умірковані ціні; по близші інформациї пишіть до Редакциї.

Гроші можна посилати в реджістрованім листі, або через експрес, або на Money Order в карточку, котру дістанете на почті, бо від експрес-аґента треба в листі посилати до Редакциї, бо без тої карточки не дістанем гроший.

Містимо всякі дописи — відносячі ся до житя - бутя нашого народу в Канаді. Дописий з нападками на поодинокі особи не містимо — хиба6 они мали загальне значіне.

ЛЮДИ А РЕЛІҐІЯ

Велика темнота була народів старинних, коли думали досту пити спасеннь, справляючи пакости іновірцям. Не буду я розводитись над їх цивілізацийою, бо всякі ходить більше о здобуте чистої віри Христової. Споминаючи о старинних народах в їх забобоннім віруваню, з жалем мушу сказати, що і многі ті, котрих тільки їх поверховна „віра" спасає, роблять то само з тими, котрі мають правду Божу і сіють чисте зерно на ниві Христовій. Блуд народів некультурних закорінений глубоко між нинішним народом живучим в цивілізованім съвіті. Колишний нарід вірив в проміть з выізди, що провадила мудреців восточних, щоб поклонити ся маленькому дитятку-Ісусови; в кавалок дерева на котрім висів Христос, і всі знаряди, котрі служили до мук Христа; в щебель з драбини Яковоі, що снила ся йому, коли він утікав до свого стрия у Герам перед пімстою брата свого Исава, і т. д.

В честь тих съвятощів справляли відпусти, молили ся, як і сьогодня роблять ті, котрих спасенне в богомілях, а не в правдивім і всемогучім Бозі. Знане слово Божого загинуло, книжок було мало, одною біблією послугувало ся кілька монастирів. Значити Біблію, було чимсь надзвичайного і після сего була ціна книжок. В році 1300 звичайний віднос вельмів коштував тільки, що на закуплене їх, робітник мусібов працювати пятнайцять літ. Що мав робити бідний з книжкою коли і читати ніхто не научив, та ще остро заборонювали читати Біблію. В декотрих монастирях були школи, однак не учили в них слова Божого але видумів фільософічних. Съвятні були богаті, в котрих богослужене відбувало ся в латиньскім язиці, котрого не тілько що съвітскі не розуміли, але і самі съвященники не знали. До съвятих і образів чим раз більше молили ся і віддавали пошану. Слово Боже загинуло, наука Христова стала ся мертвою.

В щож вірить наш нарід? От тут найбільше питане. Скажемо що вірить в Бога, певна річ, але не меньше вірить також і в чорта, відьми, хмарників, потопленників і ворожок. Віра в живого і правдивого Бога є в него чимсь таким, як съвята ікона, перед котрою він поклонить ся, засьвітить сьвічку, але практичного впливу она в него не має. Обряди і вірування нашого народу надихані поганьскою вірою, але не в єдиного всемогучого Бога.

Духовеньство не старає ся викорінити в народі поганьску віру. Оно замість відвернути нарід від ідолопоклоньства, то оно єще більше придбало. Говорять народови сто раз більше про чорта, як про Бога. Отже если перша основа релігійности поставлена в народній души на хибній підставі, коли віра в него є в двох надземних могутних духів, з котрих оден є добрий і всемогучий, а не може дати собі ради з хитрим, зрадливим і спокусливим противником, з котрим вічно борет ся, то якже моглаб виглядати релігійність в души такого чоловіка? Бог занятий війною з чортом, не може бути в него ідеалом добра і справедливости. Він не може бачити в тім Бозі того, що йому в житю найдорожше і найсьвятійше. Простий ум, після такої науки дійде до того, що „Бога шануй і чорта не дразни". Правда, віра в чорта відстрашує його від злих діл в заохочує до доброго, отже се не є правдива релігія. Тисячліті учителі не вложать в него тої правди, але місто виховувати нарід в правдивім християньскім дусі, она вселили в него ненависть та побору до своїх братів і тих, що держать ся иншої ідеї, як отчики, котрі суть найгіршими ворогами релігії. Заборонюють, щоб людина керувала ся розумом і просьвітою, але темнотою і забобонами. Всіми силами воюють проти тих, що ведуть завзяту борбу проти темноти і туманеня. Розум і просьвіта понизво чоловіка на висший щебель релігійности. Темний, дурний і тупий чоловік не може бути правдиво релігійним.

Нині християньский дух вигнаний з публичного житя. Він його підкопаний нехристияньским кривдженем і невдоволенем, та крайною нуждою працюючого люду.

Нарід пригнетений бідою, не читає, щоб читаючи впровадив себе в благородну гармонію духа, самопізнаня людий, природи і Бога.

Здобуваймо собі просьвіту, працюймо над нею усильно і памятаймо, що правдива наука не противить ся законови Христа. Наука не є нічим иньшим, як тілько пізнанем правди, а наука Христа є правдою.

Ми знаємо вже досить опушаньств від тих, що криють ся під маскою і суть ширителями деморалізациї і гріха, а не науки християньскої. Пора, щоби взяти сьв. Євангелие і в нім шукати правди, щоб могли пізнати Бога такого, яким Він є, кланялись Йому духом, та не шукали спасення в богомілях але памятали на заповідь Божу: „Не робити меш собі залного кумира чи подобини того, що на небесах у горі і того, що на землі в низу в воді і під землею. Щоб не припадав ниць перед ними і не служив їм, бо я Господь Бог твій, що караю беззаконіе, а роблю добро тим, що люблять мене і додержують заповідей моїх."

Mundare, Alta.

ХРАМ.

„Прошу вас куме прийдіть до мене троха в неділю та забавим ся. А то що у вас? Таже не знаєте, що нині сьв. Отця Николая, але храм то переноси ся на неділю і в нас в старім краю храм в нашім селі так і сего року, най буде Богу сьвятому не видімо, я хочу зробити і тут храм, так по старокраєвому".

От так запрошував А. Л. котрого тільки подибав на дорозі а де куди і вступав запрошував на храм. І що з того храму вийшло?

По старо-крайовому привіз з Vegreville 9. кеків (бочок) пива і горівки по стар. позходилась ціла братія пієчні, по стар. попились до безтямни, по старок. господарскому храму побив свою жену так, що ледво другі видерли з рук ніяка і по старок. півчиско пірвав на собі одіне так, що вістав нагий.

От що робить той ворог людства алькоголь і до чого приводить він любацих его по старо-крайовому.

Нехай дорогі читачі подумають і скажуть, кому сей храм приніс користь? Богови? Ні людям тим, що пили? Ні господарю храму? Ні, з сего скористав перше „Liquor Store", потім злий дух дійвол; (а слиб в старім краю то ще скористав би і гропий піп. Чия вина в сім, що сих бідних і темних людий так тягне до алькоголю? Ні вина католицких чорних духів проводарів кат. темноти.

Нарід сей навчений в старім краю як, пий, біісь, крадь, бо жись, і т. д. потім лиш прийди висповідайсь на ухо перед попом а за покуту найми службу, акафест, дай на церкву і гепни собов кілька разів до землі і жесь чистий.

А ту що в Канаді? Чи може сі чорні духи учать троха інакше як жити по християньски і бути культурним народом як і другі. Ні, где не підеш до кат. церкви учуєш одно і то саме, тримайтесь свої старокраєвої дідівскої віри, робіть так як ваші діди і прадіди робили. А справляєш оказію або храм, а невнаєш где купити пива чи горівки, то запренумеруй собі конден „Канадийского Русина" а там вже вичайдеш где купити і по кілько за галон, або кек, (бочку пива) а тогди жесь правдивий католик.

Так наші просьвітителі, як др. Сушко і другі, беруть ся народ просьвіщати і чистити з болота а самі в болоті сидять і не думають вилізти з него. Ні, панове від „К. Р." ви вилізьте в перед з сего гною, обчисьте вашу часопись від готелів, а тогди учіть нарід як жити і поступати, щоб бути культурним народом як і другі.

А тепер, то ліпше лишіть ся з такою просьвітною наукою бо видко доного ваша ціль провадить, а як так дуже напираєтесь учити то учіть дальше своїх лиш овечок і вовьміть собі за „Subject" Тревольогію, квартальогію і пивольогію.

В. Д. Сусід храму.

ІСТОРІЯ І СУТЬ ПРОТЕСТАНТИЗМА.

(Продовжене.)

Гуманізм в Німеччині.

Коли нова наука в перше появила ся в Німеччині, она не привела загального відродження культура, як се приміром мало місце в Італії. Нова наука для перших німецких гуманістів була средством самообразования: она мала зреформувати образоване в загалі, мала усунути застарілі методи, теорії і наука, а перед усім, нова наука мала зреформувати церков і очистити громадске житє. Одним з таких гуманістів був кардинал Николай Кусанус, на початку XV століта. Він получив ученість з мирним християньским житєм. Іван Вессель (1420—1489) в погоні за наукою зайдівши значнійші університети, зібрав коло себе молодіж. учив грецкої і еврейскої мови, а при тім критикував католицьку теольоґію. Він твердив, що огонь чистилища не може бути правдивим материяльним огнем, а також остро виступав проти індульґенцій, так що Лютер, коли вже зачав борбу з Римом, і попались йому в руки твори Весселя, сказав, що если би був їх читав перед тим, вороги були би сказали, що всі його думки позичені від Весселя. Між иньшими гуманістами визначав ся Севастиян Бранд, автор славного „Корабля дураків". Однак на перше місце поміж німецкими гуманістами, заслугує Іван Рейхлін (1455—1522). Він був горячий прихильник нової науки. І завдяки йому грецька мова стала популярна в Німеччині. Також можна сказати, що еврейська мова вістала через него введена до Европи. Він є автором першої граматики і словаря еврейскої мови. Він вірив, що еврейска мова не лише була найстарша, але і найсьвятійша: Бог говорив нею. Цілий Старий Завіт написаний в тій мові. Ісус Христос научав в тій мові.

Одна подія в житю Рейхліна не мало причинила ся до піднесеня його імени, яко справді ученого чоловіка, также помогла згуртувати всіх гуманістів в оден табор, супроти нападів прихильників старого порядку.

Оден Жид, Пфефферкорн, 1505 року вістав навернений на християньство. В своїх змаганях, щоби навернути всіх Жидів, він писав ріжні книжки, в котрих продкладав, щоби Жидам не вільно було заниматися лихвою, щоби їх приневолити до слуханя християньских проповідий а в кінци він попав на ідею гадку, щоби всі жидівскі релігійні книжки попалити і знищити. На виконане сего пляну він навіть здає ся дістав позволене цісаря. Він був переконаний, що коли спалити жидівскі книжки, они будуть мусіли приняти Христову віру. Однак не всі були тої самої гадки, що навернений Жид. Через се прийшло до великих непорозумінь. Щоби все те залагодити, архиепископ в Майнц поставив засягнути поради найзначнійших людий, поміж ними і Рейхліна. Рейхлін розібрав ту справу докладно і всесторонно. Він поділив еврейскі книжки на кілька клас і висказав про них свою гадку. Він казав що нема навіть бесіди, щоби нищити Старий Завіт. Талмуд, се збір викладів жидівского права ріжних часів, і ніхто не може про него висказати своєї гадки, хто цілого не перечитав. Рейхлін дістав лише витяги, а в них не знайшов ні богато доброго, ні богато злого, тому нема потреби знищити тих книжок. Иньші книжки, як Кабаля, коментарі до Старого Завіта, проповіди і т. и. суть навіть великої вартости для Християн. Свій осуд закінчив Рейхлін тими словами, що найкращий спосіб, як поступати з Жидами, не є палити їх книжки, але зайти з ними в розумний, лагідний і приязний розговір. Суд Рейхліна був одинокий, всі инші радили палити жидівскі книжки. Ізза сего посипались напади на Рейхліна і вивязалась борба з одного боку Рейхліна і Гуманістів, а з другої католицких вязадників. Борба та тревала шість літ а закінчила ся побідою Гуманістів.

Найцікавійшою книжкою, яка появила ся підчас сеї ворожнечі є „Епістоле Обскурорум Вірорум". Книжка та стоїть в тім самім відношеню до схолястичних диспут, при склоні XV віку, як „Пригоди Дон Кіхота" до середновічного рицарства. Книжка та мала на цілі висьміяти і представити недотепність противників Гуманістів в загалі, а Рейхліна специяльно.

(Дальше буде.)

ЧИТАННЯ НА НЕДІЛЮ.

ЗЛИЙ ДУХ СИДИТЬ В СКЛЯНЦІ.

Сьпіваєсь як: There's a demon in the glass — Dash it down.

Злий дух сидить в склянці, кинь і проч!
На моєм лиш лежиш.
Там є много слабостий.
Там є много прикростий,
На дні склянки злоі, кинь і проч!
Кинь і проч, кинь і проч, кинь і проч.

Там жаль на дні сьміху, кинь і проч!
Почни зради, підступу, кинь і проч!
Не дивись на ті усьміх,
Бо се грабіж всіх потіх;
А руїна на кінци, кинь і проч!
Кинь і проч, кинь і проч, кинь і проч!

Із радість се сідло, кинь і проч!
Із надія одно зло, кинь і проч!
Радости ведуть в гріх,
На прикрости успіх,
Коли тягне она нас, киньмо проч!
Киньмо проч, киньмо проч, киньмо проч!

НАУКА О ТВЕРЕЗОСТИ.

Золоті слова:— „ВИНО (Э) ЗРАДНИК: НАПИТКИ (Є) БУЙНІСТЬ; ХТО НА НИХ НАДИТЬ СЯ, (Э) БЕЗУМНИЙ". Прип. Соломона 20:1.

Вино — зрадник; напитки — буйність; хто на них надить ся — безумний.

2. Царська грізьба — як би рик левиці; хто його до гніву будить, шкодить собі самому.

3. Хто сварку залишує, той честь здобуває; кожен турок до сварки горячить ся.

4. Лінивий з осени не оре й не скородить; роглядаєсь літом — аж нема нічого.

5. В серці людьским задума — мов вода глибока, та чоловік розумний вичерпає її.

6. Многих людей величають милосерними, та правдивого чоловіка хто находить?

7. Праведник ходить в своїй невинності; щасливі й діти його після його.

8. Коли цар самий на судейському престолі засідає, то й все ледаче очима своїми розганяє.

9. Хто може сказати: Серце я очистив, — я чистий від гріха мого?

10. Не однакова вага, не однакова міра, одно і друге — гидота Господеві.

11. Можна вже хлопа пізнати з того, чим занимаєть ся, чи праві і чисті будуть учинки його.

12. Ухо, що чує, й око, що бачить — одно й друге сотворив Господь.

Дальше бачимо, що пяниця тратить свою силу і здоровле тим, що він ніколи не може з'їсти смачної страви. По перше він не має за що купити собі доброї і поживної страви, а по друге, хотяй би він мав і найлішу страву то він не може їсти єї, бо она не смакує йому. Пиряки їх би, але щось незвичайно язвового. Алькоголь без огляду на те, чи він є з горівки, з пива або вина, перепалює людску утробу і про то кождий пяниця має велику внутрішну пекоту. Тота пекота ніщо не приймає лишень одно пиво, а то хотяй би він був і найгіршого ґатунку.

Много людий іде до сальону чи то до барі, щоби там угасити свою жажду. І пють они, що лиш даєть ся. І який наслідок з того? Їх жажда на то щоб угаснула ся, але ще виросла і побільшила ся як над міру. Бо чим більше они пють, тим більшу пекоту дістають і та пекота видна з себе незвичайну жажду.

Пияньство страшно шкодить кождому чоловікови, бо оно відбирає кожду людску здібність. Пяниця ніколи не є здібний до науки. Він не має памяти; він не має охоти; він не має витревалости; він не має жадної спосібности, котрі треба до науки.

Пяниця не є здібний до жадної праці. А найбільше він не є здібний до доброї праці, котра приносить добрий ужиток. Пяниці руки трясуть ся, не тілько те, але дуже часто і ціле його тіло трясе ся. Про те він не з здібний до делікатної роботи, котра приносить добрий ужиток.

Пяниця не є точним робітником, оден раз він вийде до роботи а другий раз ні. Він ніколи не є певний. Йому ніхто не може вірити ся. І не диво, що пяниць нігде не хотять до праці. Єсли же він десь дістане працю, то всегда лишень таку, що є найгірша. Пяниць не хотять при желізниці; пяниць не хотять на стітарі або на трамваї; пяниць не хотять на кораблі; пяниць не хотять до жадної канцелярії ані до жадної торговлі. Їх нігде не хотять, лишень там, де вже ніхто не хоче робити.

Пияньство страшно шкодить родинному житю. Де муж упиває ся, там жінка є нещаслива. І ліпше би було на сьвіт не родити ся, або бути самотною аж до смерти між найти замуж за пяницю. Де муж упиває ся там жінка ніколи не має спокою. Она мусить тяжко робити за себе і за мужа, а муж те все пропиває, та навіть ще і в довг упадає. Коли жінка по тяжкій праці хоче відпочивати, тоді муж приходить пяний тай починає сварити ся. В дома він робить шкоду, бо пропиває все, що лиш має, та ще і на борг набирає. В дома знову, робить він шкоду, бо прийшовши пяний, починає сварити ся, відтак кидає ся на жінку, на діти, би їх і виганяє їх з хати. В кінци бувши наповнений диявольскою злостію, ломить столи і крісла і розбиває на кусники всяке начинє, що лиш [illegible].

Нещасна є жінка за таким мужем, але нещасні суть і діти, що мають такого батька. Они не мають в нім батьківскої любви. В його серци замість любви, ярия ся злість і ненависть до його власних дітий. Замість цілувати своїх дітий, він ударяє їх пастуками. Замість тулити їх до свого серця, він відганяє їх від себе. І они утікають від него, не як від чоловіка, але як від лютого зьвіря. Они ходять опущені, обдерті, босі і голодні, а він на те і не зважає. Страшну кривду він їм чинить, але за те він не дбає.

Ніщо на сьвіті не шкодить так людскому житю, як пияньство. Ми чули, що алькоголь затроює кров. Ми чули, що пияньство спалює цілу людску утробу. Дальше ми є пересьвідчені, що чоловік, котрий заживає якого небудь алькоголічного напою, найскорше підлягає якійнебудь хоробі. І про те лікарі у всіх шпиталах всім хорим людям сильно заказують уживати якогонебудь алькоголічного напою. Лікарі доказують, що шістьдесять процент зі всіх умираючих людий, умирає через пияньство. Пияньство страшно шкодить людскому здоровлю. Оно скорочує житє і дуже часто спроваджує несподівану смерть на тих, котрі упивають ся.

(Дальше буде.)

НАУКА.

ЗАТЬМІНЄ СОНЦЯ.

Повна затьма сонця припадає сего року 21 серпня. Европейскі астрономічні обсерваториї, американьскі й африканьскі умовили ся вже з російськими правительством в справі доходу на обсервоване затьми на російськім терені, бо она найліпше проявить ся в Росиї. В сих експедициях беруть участь ріжні держави, крім — принайменше досі — Австриї.

НОВІ ДРУКАРСЬКІ ВИНАХОДИ.

З Берліна (столиці Німеччини) доносять про два важні винаходи для друкарського промислу. Перший з них, який вже опатентувала берлінська фабрика друкарських машин, є машина, яка сама складає після рукописи. Рукопись мусить бути написана на окремій машині дірованим письмом. О після все папери з тої машини вкладаєть ся до окремої машини з клявішовим прирядом і вона сама вже складає черенки. Новий винахід заощаджує половину дотеперішної праці. В Америці пробували вже давно зладити таку машину, але складний прилад вимагав обслуги одного робітника для двох машин. В берлінськім винаході вистарчить один робітник на 6 машин. Другим винаходом є машина до складання оголошень. Такі машини є вже від кількох літ, але їх слабою стороною було печатано лише одним родом письма. Тепер удало ся уладити машини, які мають 6 родів письма.

ВОДА В ПРИРОДІ.

Вода, яку щодень вамо, в якій щодень миємо ся, в якій варимо щодень страви, находить ся в природі в великій скількости і займає більше чим три четверті части цілої кулі земської. Виповнає вона величезні простори морські, рік, потоки; находить ся як сніг і лід на верхах гір і в зимних краях, як вохкість в воздусі, в складником ростин. Застановім ся проте над причинами води і перемінами, яким вона підлягає а дальше над її значінем в природі.

Вода, яку найчастійше бачимо, є то теч без смаку, краски і запаху, зовсім прозора, особливо в менших верствах. Як вода має смак пр. солоний, терпкий, гіркий, то се походить від солий в ній розпущених. Солий таких може бути в воді більша скількість, а тоді надають вони воді певного смаку і лічничих прикмет. Називає ся вона мінеральною. Вода має часом і краску пр. жовтаву, зеленаву, брунатну, хотяй би була навіть в малій посудині пр. в склянці. Са краска походить від занечищень пр. від розпущених в ній частий земних, від солий, желізя, або вапну. Така вода не даєть ся до питя. Вода здорова до питя повинна бути без краски, прозора, мати відсьвіжаючий смак і температуру 8—12 степенів Цельзія.

Вода в більших верствах в озерах або морях має звичайно краску зеленаву, а як в ній є розпущені части вапнисті або инші вамяті зі сьал, має відтінь синяву або синяво-білу.

Як вода має случайно запах, то се вказує, що в ній находить ся якісь гниючі тіла звірячі або ростинні. І таку воду не можна пити, бо вона може бути причиною хороби.

Що до складу хемічного, то вода складає ся з двох ґазів водня і квасу; розклад сей можемо дістати, коли через воду перепустимо ток електричний. В квасу, котрого є два рази менше як водня, запалюеть ся тліюча тріска ясною поломінію, а водень палить ся сам слабою синявою, однак дуже горячою поломінію, але горіня не підтримує, бо сьвічка горіюча вложена в посудину з воднем, сейчас гасне. Навідворот, як мемо єї два ґази і пусти мо через них іскру електричну, то вони лучать ся з сильним грявом-вибухом і дають воду.

Як наповнимо водою якусь посудину пр. бляшанку і виставимо на мороз, найдемо в бляшанці брилу леду, яка вистає з неї, що доказує, що вода замерзаючи розширює ся, бо лід забирає більше місця, чим вода, з якої повстав. Огріваючи воду (треба закавасити пр. H₂O.) бо чиста не проводить току електричного) знов з горшку при огни, то по якімсь часі зачне уходити з неї пара, мовби дим. Пара добуває ся рівнож з уст людий і рота зьвірят в зимі при віддиханю. Така пара уносить ся також в вона вітряного бігом, з комнати, як в зимі отворимо двері. Чомуж не видко її в літі? Чим пояснимо собі то явище, що як влітї наберемо води з зимної студні до карафки, то на її вишній поверхни виступає роса? Прецінь скло карафки не перепускає води з нутра.

Сі і тим подібні явища легко зрозуміємо, як довідаємо ся, що воздух, який окружає нашу землю, містить в собі певну скількість пари водної, походячої з парованя води з рік, озер, моря. Чим воздух є теплійший, тим більше такої для она невидної пари може помістити. Але як воздух з якоїсь причини остудить ся, вже небуде міг унести стільки пари, отже часть сеї пари скроплить ся замінить ся на малі міхурки і стане для ока видною. Се має місце при віддиханю в зимі, при творенню ся обланів від подувів холодного вітру, впадаючого між огріті верстви. Як остуджена тревае довше і є досить сильне, міхурчики пари лучать ся з собою на них скроплює ся инша пара і повстають видимі краплі, подібно як на карафці з зимною водою, сьвіжо набраною в літі, або творить ся роса на луці підчас холодного ранка.

1.) В воздусі повстають з пари облаки: одні з них є білі і майже прозорачні — сі з вложені з дрібних міхурчиків пари; инші з темні і називають ся хмарами. Коли на таку хмару подує холодний вітер, або хмара гонена вітром найде ся в холоднійшім місци, то з неї творять ся краплі, які зростають наслідком лучення ся зі собою, а як уростуть до такої величини, що вже не можуть в воздусі утримати ся, спадають на землю як дощ. Дощ буває або дрібненький, як би пересіяний через густе решето т. зв. капусьячок, то знов деколи краплистий, зливний. Се залежить від висоти, в якій находить ся хмара дощева і від її грубости. Чим вона висше і чим грубша, тим більші повстають краплі, бо подорожі лучать ся з иншими, отже зростають і грубіють.

2) При сильнійшім остудженю спадають на землю вже не краплі, але краєні звіздочки, або навіть цілі платки снігові. Сніг можна би назвати посередним станом води між дощем а ледом. Як довго сьвіжий, то він, складаючись в свобідно на собі уложених звіздочок і плядків, між якими є богато воздуха, — становить для землі тепле окрите, мовби перину, під котрою безпечно зиму ють наші засіви. Як сніг удоптемо або сам по троши стопить ся від сонця, а між його части дістане ся вода і там вона замерзне то такий сніг переходить постепенно в лід і може цілком в лід перемінитись. Се має місце на високих горах, де лежать т. зв. вічні сніги, які в наслідок топленя ся і замерзаня, а також під натиском власного великого тягару заміняють ся в великі маси леду які зовемо ледівцями.

(Д. буде.)

ОПОВІДАНЯ.

ВІДВАЖИВ СЯ.

(Дальше.)

Сонце страшно пражило. Ні легесенького вітерця, ні одної хмарки. Повітре ставало горяче, що нічим було дихати. Здавало ся, що сонце живу кров із тіла ссе. Коні попріли і не в силі були відганяти ся від комашні, яка кружляла довкруги тілки ропи. Івась дуже терпів. Він так знеміг ся, що не мав сили сидіти на коні.

Касян бояв ся, що хлопець впаде і тому їхав близько нього та придержував під руку. Високо над їх головами покаже ся орел. В степу стояла висока трава, так що коней закривала зовсім. Було тихо. Деколи вискочить з під кіньских ніг сполошений заяць або дика коза, иноді сколошо ся стадо куропаток або перепелок. Вони вітали якийсь час, опісля знов не засіли з нею між трави. Сонце хилило ся вже із заходови, а Касян ще не мірзміркував, де вони саме. Їхали звадно на полудне. Касян надіяв ся, що вечером дойдуть до якої ріки, а тоді вони спасені. Задля великої спраги їм не хотіло ся їсти.

Аж відразу коні начеб зі сну прокинулись. Вони підвели голови в гору, втягали широко ніздрями повітре, а далі зірвались самі від себе до бігу. Касян швить пересадив Івася на свого коня на перед себе.

— Чого вони, дядьку так злякались?

— Вони не злякались, а зрадіти. Десь далеко з відсіля учули воду і тому так поспішають. Держись клонче мене цупко за шию.

Коні рвали що сили. Івасів буланий не маючи жадного тягару на собі випередив вороного і гнав ся впростець задерши хвіст в гору.

Карий іржав захриплим голосом і гнав за ним.

— Як воно коні почують воду, а чоловік ні.

— Так їм вже Господь дав. Чоловікови дав мову, якої товарина не має, а за те у звірят таке чуте, якого не має людина... Та се буланий зупинив ся, либонь знайшов якийсь потічок.

І справди, вони до буланого приблизились, почули й самі водні випари в повітрю, а згодом побачили широку ріку, вкриту по краям густим зеленим очеретом.

— Це Дніпро, дядько?

— Ні, синку, се Самара, тех козацька ріка. Вона в Дніпро вливаєть ся. Та воно добре, що хоч одного знакомця стрінув і тепер вже знаю, куди завернути.

Тимчасом буланий стояв чотирма ногами у воді. Він підносив в гору голову і пережовував воду, яка йому з поміж зубів витікала. Оглянув ся за вороним, що звадно іржав, начеб хотів [illegible]: „бачиш братіку, який я щасливий, я вже напився, а ти ще терпиш спрагу"... Тепер і вороний кинув ся прожогом у воду та став жадно пити, що ніяк було відорвати ся. Касян зліз з коня у воду, набрав в пригорщі і подав хлопцеви. Тоді вже і сам напив ся. Вода була тепла і не вгамувала спраги.

— Ліпше тинь, як нич — говорив Касян. — Ми тут десь жерельця попукаємо, то й студеної води напємо ся, а поки те, щоб лиш не всмалитись на сонци.

Касян вигнав коней з води. Опісля розвів сідла, поклав на шпаках зашмов і став варити воду. До неї всипав пшоняної каші, а відтак помастив салом.

— Ну, козаче, сідай вечеряти, десь тут у мене з вайва ложка. Та тими небоже, що на Січи мусиш собі з'єрудувати яку [illegible], а то їсти не будеш. Такий то козацький звичай, що кожен свою ложку має і звадно при собі носить. Одно ми забули: треба було Татарина обібрати. Воно якийсь голодранець конокрад, не богато з такої добичі поживиш ся, та всеж воно кожух би тобі став в пригоді, бо в степу по ночам і зимно буває. Та якось ми [illegible].

Касян наносив що мога сухого бадилля і зложив біля огнища. Нарвав сухої трави і постелив. Потому позбивав у землю кілки і припняв коні.

Івась вклав ся на лежанці. Його вкрив Касян кобеняком. Хлопцеви зразу крутилась голова, в ухах шуміло, він [illegible] тратив память, поки не заснув твердим сном.

А Касян лежав горілиць на траві та покурював люльку. Стало смеркати. Коні хрупали траву. В степу вигукувала степова нічна птиця. Десь далеко крякав журавель, передражнювала ся перепелка з дергачем...

II.

Як Івась прокинув ся зі сну, Касян вже розвів огонь, вмив ся, відмовив молитву і порав ся коло казана. Хлопець устав відразу на ноги і став розглядати ся довкруги.

—Добрийдень тобі дятьку! — говорив до Касяна.

—Здоров, козаче, виспав ся гаразд? Не приснив ся тобі поганий Татарин?

—Мені нічого не снило ся.

—То й гарно. Тепер, синку, перш усього молитва. Починай днину з Богом, а добре тобі буде. Відтак викупай ся у ріці, напій коней, а тоді сідай снідати.

Івась послухав, а Касян став півголосом співати: Да воскресеет Бог...

Касян заврив Кулішу примащеного салом.

—А коли, дядьку, на Січ наспіємо?

—Коли Бог дасть. Як не трапить ся яка пригода, то від вечір повинніб ми бути дома.

—А якаж пригода може трапитись?

—Ех, ти дітваку! Хиба не знаєш, що під боком Татари кочують та чабанують? Треба добре вважати аби на них не натикнути ся. Ну, чогож ти налякавсь? Се-ж козакови звичайна річ. Привикати й тобі до сього та замість лякати ся, треба берегти себе та на Бога уповати.

—Я не лякаюсь, та аби так радий Січ побачити.

—Як Бог поможе, то й побачиш, а коли ні, так хоч роби що хочеш, а не побачиш. У всім воля божа, себто провидіння господнє.

—А чи відшукаю я мого брата на Січи?

—Коли він живий, то певно відшукаєш. Козак не голка, а й голку можна знайти, коли під сонце за нею дивиш ся... Нам треба спішити ся. Сьогодні хоч води мати мемо доволі, а як до Дніпра доберемось, тоді ми і дома будемо.

Зараз по сніданю посідлали коней. Сонця ще не було видно по степу провівав любенький вітерець. Тепер їхали на полудневий захід. Видно було, що Касян попав на свій шлях, бо не оглядав ся по сторонам. Частенько приходило ся переїздити через воду, вминати невеличкі озерця. Касян убив з рушниці дику козу, з якої мали ситний обід.

По обіді Касян каже:

—Ти минулої ночі не чув нічого?

(Дальше буде.)

ГОСПОДАРСТВО.

ПЛЕКАНЄ І ВИХІВ ТЕЛЯТ ДО ПЕРШОГО РОКУ ЖИТЯ.

Свобідний рух є незвичайно потрібний для здоровля і доброго розвою телати. Наші селяни по найбільшій части не розуміють ти дно користного ділання свобідного руху на розвій телити. Они держать теля в тісних та душних стайнях, а також ще на молодих становищах цілими тижнями, би навіть місяцями.

Бичків, яких призначено до розплоду, треба частити (поструяти) зараз по відлученю, отже з віці около 8 тижнів. Тоді звірі відчує найменьше тою будь що будь болючу спершою.

Тут зазначуємо лише, що мірилом розумного кормленя і плекання молодняка є його жива вага, яку він осягне по скінченім першім році житя. Однорічний молодняк мусить осягнути конечно бодай половину ваги своєї матери, т. з. важити половину того, що важить матір.

Для приміру подаємо висліди розвою телати, яке виховано в одній господарстві в нашім краю стяло після висше поданих засад: По уродженю важило теля 36 кг. По упливі першого кварталу важило теля 150 кг., отже денний приріст 1·250 кг., по упливі другого кварталу (пів року) важило теля 220 кг., отже денний приріст 0.770 кг., по упливі 1 року 300 кг. — дневний приріст 0.440 кг. В сім досвіді теля дійшовши до 1 року перевисшило майже о 50 кг. половину ваги своєї матери, яка важила 520 кг.

ПАСОВИСКА ДЛЯ МОЛОДНИКА.

Як ми вже казали, є дуже важне, щоби молодняк як найдовше виховував ся на сьвіжім воздусі. У нас на се ще мало зважають, але загранічно прим. німецкі або чеські господарі се вже давно зрозуміли і закладають навіть осібні пасовиска, призначені лише для ялівника, телят та бичків, (т. зв. Jungviehweiden.) На таких пасовисках перебуває молодняк без перерви від весни до осени, як день так ніч, лиш в часі зливи, слоти або спеки хоронить ся до деревляних шоп, які є на пасовиску. Вихів на пасовисках є дуже користний, худоба загартовує ся, набирає здоровля, дістає красші форми, легше родить, корови стають ліпшими молочницями. В Німеччині і Чехах є богато таких пасовиск, звичайно одно на повіт або околицю. Держава оцінює значіне тих пасовиск, бо дає грошеві підмоги для заложеня пасовиска. Удержане молодника на пасовиску виплачує ся господарям дуже добре. За удержане одної штуки через цілий час від весни до осени (5—6 місяців) платить ся звичайно 30—40 К. За той час прибуває на добрім пасовиску телати на вазі 80—120 К., коли 1 кг. живої ваги рахувати будемо по 1 К. Отже господар, що дав штуку молодника на пасовиско за ціну 40 К. зискує на тім других 40 К. через прибуток на вазі худоби.

Лиш тоді отже є рахунок держати худобу, коли она наїдає ся до сита, коли значить діста таку достаточну пашу, якої сама дикни не лиш вистарчать на удержане самого житя звірати, але дадуть матеріал на якийсь пожиток, примірово на видійоване молока.

КОРМЛЕНЄ РОГОВОЇ ХУДОБИ.

Той господар, який хоче розумно кормити свою рогову худобу, мусить добре знати загальні основи кормленя домашних звірят.

Тріі засади подали ми в першій части, після ту не будемо вже їх подрібно повторити. З цілим натиском однакож треба зазначити, що як раз розумне, рахункове та зискове кормленє худоби залежить власне від розуміня загальних основ кормленя.

Господар, який не знав нинішних основ хову, які пізнано і стверджено численними стислими научними досьвідами на тисячах домашних звірат ріжних ґатунків, той все буде кормити на пома цір, на осліп.

Ту пригадуємо лише те, що є найважнійше: Ціль кормленя домашних звірят, а тимсамим ціль кормленя рогової худоби, полягає на як найліпшім вихісканю всіх паш, які витворює господарство і то передовсім таких паш, що мають низьку ціну, або та ких, що їх часто цілком не можна продати. Лиш той господар має дійсно зиск з кормленя домашних звірят, кому рахунок по казує, що він продав своїм звірятам пашу дорожше, якби йому були за ню заплатили на ринку.

Треба отже розріжнити пашу на віддержане житя або так зв. бутовий корм і корм, що обертає ся на витворене якогось звірячого пожитку, або т. зв. продуктивний корм (що витворює нові сили). Кажучи коротко, лише тото звіря дасть пожиток, яке дістає обильний корм, яке наїдає ся до сита.

Голодне звіря, яке не доїдає, оно оберне тоту споживану пашу на піддержане свого власного житя!

А от власне наші, особливо бідніші селяни аж надто часто кормлять свої звірята отсею бутовою пашою. Голодять звіря, особливо на приміщи зими, часто так, що оно не лише дуже ви худне, але ледви волічє за собою ноги. Неодин ще й хвалить ся, що йому удало ся віднимувати свою корівку, чи яке там инше звіря якоюсь незвичайно малою скількостію паші.

Хотяй не розум такого кормленя звірят аж надто очевидний то все таки не пошкодить, коли ще попробуємо представити се рахунком.

Возьмім корівку, худеньку, миршавеньку, яку цілий божий рік господар літом і зимою стало голодить. Виняток хиба творить для сеї корівчині день сьвятого вечера, коли то вже й найбіднійший господар на годує до сита свою скотину.

Зимівля тревае у нас кругло 6 місяців або 180 днів. Хотяйби яка 'вже нужденна була коровиця, то все таки она буде важити бодай 300 кг. Така корова мусить на добу з'їсти бодай 10—12 кг. сухої паші. Най се буде лише сама солома, то за 180 днів з'їсть 2160 кг., кругло 22 метричних сотнарів соломи. Рахуючи за нинішні ціни метричний сотнар соломи лише на 4 К., вайде вартість спожитої коровою соломи на 88 К. А тепер ліпша паша. Вже не можна лише таксувати вартість ліпшої паші, як на оден морґ пасовиска. Морґ пасовиска вартний ніні бодай 40 К. В цілости отже найнужденнійше выкормлена коровина коштує річно 128 корон. Не рахуємо коштів обходу коло корови, коло якої тратить нераз ціле літо одна особа, часто така, що могла би день в день заробити бодай одну корону. Наша коровина, яку ми цілий рік так основно морили голодом, не може дати більше молока як 2—3 літри денно. Корова доїть ся пересічно лише через 300 днів в році, бо около 60 днів стоїть запущена, як весною тільна. Значить ся наша голодна корова дасть річно 600 літрів молока і уродить маленьке худе телятко. Рахуючи 1 літру молока навіть на 14 с., дістанемо за молоко 84 К., та ще може яких 26 К. за теля отже разом 110 К., а наша коштувала 128 К.

Вийшло, що удержане корови коштувало нас більше, як за молоко і за теля ми взяли. Чиж є розум в такім поступованю? Чиж не ліпше було корову продати, а той морґ пасовиска зорати, та що небудь на нім посіяти?

(Дальше буде.)

ДОПИСИ.

MANLY, ALTA.

Хвальна Редакціє „Канадийця".

Прошу помістити сих пару слів, які я хочу сказати своїм бра там фармерам.

Читаю я богато газет не лише канадійскі але і американьскі та й бачу добре як і що оно є.

Одні бажають помочи бідному непросьвіченому чоловікови, підвести його з темноти і показати йому, що він чоловік і має право жити як чоловік і робити на себе і свої діти а не годувати своєю кервавицею всяких чорних духів, які не дають чоловікови просьвітитись, бо не моглиб жити з його темноти. Першими такими, се „отчики" Василяни які дбають про фармерску кишеню а не його душу.

Душа фармера нічо не варти коли порожна кишеня, тоді від нему фармареви нічо не лишаєсь хоть хочеш чи не хочеш то він піде тебе до пекла, але коли бачить, що тепер не годен потягнути, хиба може пізнійше вдасть ся то тогді посилає до кат. чистилища. І так бідного чоловіка дурять як можуть. Але крім наших „отчиків" з аще і другі, які помагають їм в їх біснесі а се Ед. „Новини" зі своїми соціалістами. Що ті „Новини" вже не позаписували то сурах, як би так чоловік сам собі все то до серця то зваряював би.

На самперед почали підлизуватись до фармерів, та вихвалюватись якими то они суть приятелями. Відтак почали нас фармерів підюджувати против правительства і деякі пішли за „Новинами" то нині тягають ся по криміналах і проклинають сей день, коли перечитали перший раз „Новини". Тепер „Новинам" рве ся, люди не хотять навіть їх читати а не то платити, щоби від них не заразитись так як другі. Або такий Петро Карманьский, який так був розбрикавсь в Манітобі, то також оден з сих ніби „приятелів".

Але ми фармері пережиєм „вченого" Карманьского то дасть Бог що переживемо і соціялістичні „Новини".

Ви панове фармері уважайте хто ваш приятель а хто ворог. Не той приятель, що масненько говорить чи пише але той хто робить для нас добре і подає нам науку і просьвіту.

Здоровлю читачів „Канадийця" і його редактора.

М. С.

LANUKE, ALTA.

В РОДИМІМ КРАЮ.

В родимім краю ясне сонце сяє,
Воно мило своїм лучем на всіх поглядає;
Сонце хоть високо, але усе видить,
Що там бідний нарід, пригноблений робить.
Бо там нашим братям тяжко ся бідало,
Бо минувших років хліба не вродило;
Від дощів погнило, повени забрали,
А державні черевачі кріпость будували.
Чи бідному є що їсти, уряд то не знає,
Лиш послідні соки крови податком стягає;
Хоть з голоду пухнуть і з нужди вмирають
Римо-греко-католицькі мало уважають.
Люди тяжко роблять, мусять працювати
І гірко цент зароблений ще римскому божку дати;
Попи ся дивлять, про себе лиш дбають,
Вибирають з поміж себе до нас посилають.
Вони йому наказують, що має робити,
Як він має у Канаді овечки лупити;
Вони йому кажуть: доробились много,
Ти лиш дивись котрі темні, дери їх з живого.
Бо котрі вже просьвічені, правдиве читають
То вони римских лупіїв „чемно" викидають.
Бо в Канаді евангельскі церкви закладають,
А в католицких попів яйцями кидають.
Час нам, браття, християни, щоб до нашого віконця
Заглянуло сьвітло правди з весняного сонця.
Час нам, браття, християни, забути то горе
І най наша душа чує ся на волі.

(І. М.)

ПОЛЬСЬКІ ЛЕҐІОНИ ПРОТИ ГУЕРТИ.

Американські польскі часописи доносять, що польский „Сокіл" в Америці звернув ся до вашінґтоньского правительства з предложенєм сформувати в рамках власної орґанізації польский леґіон і вислати його на поле війни в Мексику против президента Гуерти. „Сокіл" американьский оголосив відозву, в якій заявляє, що бажає воскресити традиції польских леґіонів, станути в обороні звеличеного американьского прапора, під яким Поляки живуть житєм свобідного народа. В сій справі доносить Dziennik Chicagowski, що президент союза „Соколів" в Злучених Державах, Стажиньский, жертвував телеґрафічно членови американьского конґресу, Барчфельдови, 30.000 військово-вправлених людий до диспозиції американьского правительства на випадок покликаня добровольців в американьско-мексіканьскій війні. Також союз польских війск і Конфедерация польскої молодіжи в Чікаґо жертвували свої услуги Злученим Державам.

МІСТО БЕЗ МІСЬКОГО ГАМОРУ.

Столиця Злучених Держав, Вашінґтон — се єдине велике місто, в якім фабрик не вільно закладати. Ані в місті, ані в околиці нема ні одної фабрики, котраб занечищувала воздух своїми димами. Вулиці виключно асфальтові, щоб не було туркоту. Навіть в брамах домів і в подвірях не вільно мостити каменем. Хідники деревляні, щоби заглушували стук людського ходу. Кождий віз, навіть тагаровий, мусить мати ґумові колеса. Всюди тишина і чистість. Право держаня звірят в місті дуже обмежене. Не чути псів не видно коний. Павуз самохід, але і сей мусить тихо заховувати ся і радше задержатись, як затрубіти. Трамваєві колеса машені нафтою, щоби не скрипіли. Тимто Вашінґтон уважають Американці найкрасшим містом на сьвіті. Всі доми будовані з червоної цегли, публичні доми викладані білим марамором. В місті дуже богато зелені, сади зелені навіть в зимі. Вашінґтон — місто виключно політичне. Мешканці переважно урядники, сенатори, дипльомати й гості, що звиджують місто. Гості мають специяльні привілеї і цілі ряди подорожних ходять по кімнатах і бюрах міністрів, приглядають ся праці урядників. Все їм вільно, лише щоби не перешкаджали та не перервали тиші.

5.000 АКРІВ НА ПРОДАЖ.

Вся земля добра і близько колії. Готівка $1.00 за акер а решта на виплат на 10 літ на 6 процент.

Зайдіть або напишіть по близші інформациї до:

J. G. CONNELL

59 Boyle Str. Edmonton, Alta.

Куток для Господинь.

РОСІЛ З ВОЛОВОГО МЯСА.

На росіл берет ся мясо т. зв. крижівку. Сполокати, вложити в камяний горнець, налляти зимною водою й варити зразу на сильнім огни, поки не покажеть ся шумовиня. Відтак відсунути на край кухні, зібрати старанно шумовиня, вкинути ярину, (петрушки, моркви, цебулі з лупиною) щоби росіл дістав гарнійший вигляд. Тепер посолити, прикрити покришкою і варити на малім огни дві години; коли виварить ся, доливати зимної води, бо з теплої був би мутний. На пів години перед обідом взяти волоської капусти (кель) відварити в воді, потім вложити до росолу і варити аж до видання обіду. На добрий росіл треба 2 ф. мяса для чотирох осіб.

БОРЩ ЗІ СМЕТАНОЮ.

Покраяти буряки тоненько як макарон, налляти водою і поставити варити в камяннім горшку, дати цебулі і петрушки, прикрити і нехай варить ся півтора години. В осібнім горшку поставити волове або вепрове мясо. З волового найлiпша товста поперечка, а з вепрового „бочок". Зварити росіл і коли буряки готові, посолити, залляти бураковим борщом після смаку, як за квасний то додати квасочку цукру. Окремо взяти пів літра густої сметани, розбити з ложкою пшеничної муки, влляти борщ до сметани і розбивати, щоби не скипіло ся (не звурдило) й нехай раз закипить. Перецідити попередний росіл до вази, на се взяти борщ, мясо покраяти на дрібні кусники і видати на стіл. Як хто хоче, може додати до сметани два жовтки, а борщ буде ще лiпший. Можна дати і без сметани, тільки ясний борщ з мясом.

МЯСО З РОСОЛУ.

То що сказано про росіл, то відносить ся і до мяса. Найліпшим мясом на росіл є крижівка. Як довго має варити ся, залежить се від скількости мяса. І так: 2 ф. мяо варити ся найменше дві години. Коли вже росіл віділлєть ся до вази, треба тримати мясо від покришки, щоби не висохло. При виданю покраяти острим ножом на тонкі плястри (плястри), уложити на тарели, обложити яриною (маленькі зварені осібно барабольки, покраяна морква і т. п.). Полляти росолом і видати до столу. Окремо подати сос.

ПЕЧЕНЯ З ВОЛОВОГО МЯСА.

На печеню берет ся мясо зв. зразівкою. Сполокати і витовчи валком або деліяним товчком, (призначеним виключно до мяса) посолити скропити оцтом і нехай полежить пів години. Тепер дати до ринки ложку смальцю, одну покраяну цибулю, на се положити печеню підляти кількома ложками води й варити під покришкою, а вважати, щоби не припалила ся. Коли змякне і зарумянить ся, посипати ложкою муки, підрумянити, залляти в міру зимною водою, зварити і видати з присмаженими барабольками.

СВИКЛИ ДО МЯСА.

Вибрати дрібні буряки, сполокати, налляти водою й варити поки не змякнуть. Відіпляти воду, вистудити, обібрати й краяти на дрібні кружки, втерти хрону і перемішати з буряками. Переварити оцет, вкинути кавалочок цукру, посолити, дати ложечку кмину, перехолодити і залляти покраяні буряки. Зложити в горнятко, завязати папером й держати в холоднім і сухім місци. Подавати до росолового мяса.

БАРАБОЛІ ЗІ СМЕТАНОЮ.

Зварити бараболі, а як перестигнуть обібрати і покраяти на тарельці (пластинки), покраяти цибулю, дати ложку масла і трохи води і зварити. Коли цибуля зварить ся аж масло відділить ся, всипати ложку муки, заправити залляти сметаною і заварити. Зварити на твердо пять яиць, обібрати і посічи не дуже дрібно, вимастити ринку маслом, дати на спід покраяних барабольків, на се посічені яйця і накладати верствами аж вийде все, на то налляти сос зі сметани, вставити до рури і випечи. Тепер вивнути на полумисок і горячі подати до столу.

ГОСПОДАРСКІ ЦІНИ.

ЖИВА ВАГА.

Товсті бики від 900 — 1200 ф.	за фунт	7 цт.
Більшої ваги бики	за фунт	6—7 цт.
Товсті корови від		6 до 6 і пів цент.
Вепроги від 100 до 150 ф.	за фунт	6 цт.
Більші вепроги за фунт		4—6 цт.
Вівці за фунт		4—6 цт.
Вармни звиша 75 ф.	за фунт	6—7 цт.
Телята від 100 — 200 ф.	за фунт	8—9 цт.

ЦІНА ПРОДАЖИ.

Волове мясо	10—14 цт.
Свинина	10—15 „
Яйці дов.	25—35 „
2 ложки за	45 „
Масло	25—35 „
Риба фунт	05—10 „
Кури „	27 „
Кури живі	1.00—1.25 цт.
Качки „	1.00—175 „
Єндики живі	1.50—2.50 цт.

Бараболі мішок		1.00 „
Вугля тон		5.00 „
ЗБІЖЕ.		
Пшениця	ч. 1.	70 цт.
„	ч. 2.	68 „
„	ч. 3.	64 „
„	ч. 4.	60 „
„	ч. 5.	58 „
„	ч. 6.	50 „
Ячмінь		27 „
Овес		25 „
Лен		1.00 „

ДО ШКОЛИ.

„КОЛОКРІКА ШКОЛА" на Смоки, Лейк Альта, буде пріймати діти до школи і заразом на борт по першім Червни.

Вік дітий від 7 до 14.

Про близші подробиці пишіть так:

Miss YARWOOD
Smoky Lake, Alta.

СТАРОКРАЄВА КАНЦЕЛЯРІЯ.

ПОЛАГОДЖУЄМО всі справи місцеві.

РОБИМО повновласти контракти купна і продажи, акта даровизни, скрипти довжні і инші документа леґалізовані через П. К. конзулят.

СТЯГАЄМО довги і спадки, а також продаємо добре і скоро маєтки тут і в старім краю.

ПРОДАЄМО шіфкарти на рiжні лінії корабельні до старого краю на найлiпші і найскорші кораблі.

ПОЗИЧАЄМО гроші на фарми і доми в місті і на провінциї.

У ВСІХ справах і клопотах ваших пишіть і приходіть на адресу:

STAROKRAJEWA KANCELARYA
10336 -- 96 ST. Edmonton, Alta.

Біблії
НА ПРОДАЖ.
Рускі, польскі, німецкі, словіньскі, ческі, болгарскі, сербскі, российскі.
В гарних оправах.
ЦІНА ВІД 25 до 1.50.
EDMONTON, ALTA.
10336 -- 96 ST.

ПОТРЕБА СЕЙЧАС
руско-англійского учителя або учительки з першої кляси сертифікатом. Науку можна розпочати зараз, яка буде тревати до кінця року. Зголосити ся можна на таку адресу:
WASYL ROMANIUK.
RED WATER, ALTA.

ХТО БУДЕ ЩАСЛИВИЙ.
Маю на продаж два гарні лоти в CENTRAL PARK, в АТАБАСКА.
Лоти високі і сухі. Оба лоти продам за 80 дол. готівки а решта на два роки на виплат і то без проценту. Хто купить їх зробить гроші.
ЗГОЛОСИТИСЬ 10336 - 96 ST.
EDMONTON, ALTA.

РУСКА БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ
Зайдіть, а все там дістанете тано і добре, як: Овочі [illegible] вуджениму і старокраєві ковбаси з чісником.
S. NYCHKA. 10315 -- 96 ST.
EDMONTON, ALTA

Поміч для потребуючих.
Єсли маєте діти а не можете дати їм удержаня чи вихованя. Зайдіть або напишіть до ред. „КАНАДИЙЦЯ" а ми Вам поможемо.
Єсли знаєте де є сироти, а нема кому занятись ними повідомiть нас.
Наш адрес:
„THE CANADIAN"
10336—96 ST.
EDMONTON, ALTA.

ПОЗІР!

Редакция „Канадийця" видала портрет Т. Шевченка, який вишле кождому предплатникови, по надісланю 5 цт. почтовими стемплями.

Для непредплатників редакция вишле по надісланю 10 цт. почт. стемплями. Портрет гарний, представляє Т. Шевченка в молодім віці і на гарнім твердім картоні.

Сей портрет повинен знаходитись в хаті кождого Українця.

Просимо спішитись, бо наклад невеликий.

адрес: THE CANADIAN
10336-96 ST. EDMONTON, ALTA.

Народне моральне
ПІВТИЖДНЕВНИК
Річна передплата 1 долар.

Канадиєць

[illegible]

Виходить 1 і 15 кождого місяця
Адреса Редакції:
10336 -- 96 ST.
Edmonton, Alta.

РІК III. Ч 13. 1. ЛИПНЯ 1914. EDMONTON, ALTA. 1. OF JULY. 1914. VOL. III. NO. 13.

Канада.

ЕДМОНТОН.

Минувшого тиждня стала ся в Едмонтоні цікава пригода. Пані Будник, яка їхала стріткарою породила таке на стрітарі дитину.

Коли кондуктор довідав ся на що заносить ся, гонив стріткарою цілою силою, щоб прибути до найблизшого доктора. Одная запізнив ся. Уродини наступили без доктора. Пані Будник при уродинах помагали всі присутні на стрітарі пасажири хто чим міг.

Вінци закликано доктора і ратункове поготівля, яке забрало маму з десять фунтовим сином до її помешканя, яке знаходить ся при Кіркнес ул.

Наш видавець і властитель „Новин" Кремар не позбув ся ще одної біди зі своєї голови за очерненє в „Новинах" а вже друга ліпе ся та чорна хмара. Минувшого тижня накинули ся „Новини" на д. Вільчиньского в такий хуличний спосіб і пороблили йому такі закиди і неморальні вчинки, що д. Вільчиньский що прощав досі вже 7 по 77 разів тепер вже кінчить всякі прощаня. Доб. Вільчиньский віддав справу до адвокатів і хоче, щоб всі пороблені закиди „Новини" відкликали, а коли ні то нехай їх докажуть.

Цікаве, що „Новини" виберуть і чим себе оскажуть, чи ґазетою, яка пише правду, чи лише брехню і очерненя на невинних собі людий.

Нам здаєсь, що они вокажуть ся сим послідним і не відкличуть бо они люблять очерненя і плюгавство а не се, що пристоїть ґазеті, то є правда.

Як ми вже доносили, що в Едмонтоні відбуваєсь слідство поліції. Як можна було сподіватись, що слідство випаде досить інтересно а оно здаєсь вападе інтересніше як хто міг сподіватись.

Вуличниці доказують, що они платили поліції місячно не менше як по 40 дол. за охорону.

Прості поліцаї, знахають всю вину на своїх старших а сі старші на еще старших, а сі послідні на бувшого чіфа поліції Лепсія, а сей звалю всю вину на майора Мекнамару, що він йому дав такий приказ.

Здаєсь, що всі сі обвинуваченя лишуть ся вже з п. Мекнамаром бо сей вже не буде мав на кого звалити всю сю відвічальність. Але на сьвіті все можливе, тому і майор не схоче бути відвічальним за відносини на поліції і все те готов звалити на виборців Едмонтону, які посадили його на майорске крісло.

І здаєсь винуватими будуть сі послідні.

Пословиця каже: „Не дай дитині ножа бо ся зріже".

КОТЮЗІ ПО ЗАСЛУЗІ.

Ред. „Канад. Русина" др. Сушку, як знають читачі, арештував д. Ферлей за очернене і т. д. Др. Сушко з початку вдавав дуже відважного і чепурив ся як могут. Хвалив ся на всі сторони, що він арештований не боїть ся і за неправне арештоване пустить д. Ферлея в одній сорочці. Цілком так як Кремар в Едмонтоні. Але як почав зближатись день розправи, др. Сушку почала відвага чим раз скорше опускати і трас ся як осика, що прийдеть ся сьвиткувати за канадійскими кратками. І адвокати, які мали боронити др. Сушку, радили йому лучше полагодити д. Ферлея мирною дорогою як скоро. Тоді др. Сушко на колінах зі сокрушеним серцем перепросив д. Ферлея і до перепросин додав еще 500 дол. готівкою на знак, що більше Ферлея не буде в „Канад. Русині" чіпати.

Д. Ферлей все те з щирим серцем приняв від католіка Сушки даючи йому відпущене але рівночасно наказав йому сьмішем поліз віс, що як еще раз др. Сушко исповнить подібний гріх, то нехай не сподієсь більше прощеня і найдесь там, де всі невірні католики — в пеклі за кратками, де буде плач, строгання і скрегіт зубів.

Др. Сушко, як правовірний католик, поступив собі як слід після римских догмів. Цікаво знати коли наші католіки з Едмонтону піде слідами Сушки. Коли біда, що наш католік не дуже придержуєсь римо-католицких догм, — в него є догми власного виробу соціялістично-католицкі. Але хто знає, що може статись і з ним коли день розправи наближить ся.

Поживемо і побачимо.

Кремар з „Новинами" находить ся в праціріи положено коли мусить писати листи аж до консервативних головачів в Манітобі. Але здаєсь і се не богато йому і його „народним" „Новинам" поможе.

Правительство Канади має дати 50 тисяч дол. для родин по гибших майнерів в катастрофі в Гіллкрест.

Ґазова і Олияна горячка обхопила цілу Алберту. Зі всіх сторін доносять телеґрами про знахідку то ґазу, то олива. Всюда забирають клейми де є лиш небудь познака ґазу чи олива. В місточку Ґруард вибрано клейми тако в границях міста і зорґанізовано компанію з 200 тисячним капіталом, який буде вертів за ґазом і оливою таке серед міста.

Дня 18 с. м. стаєсь велика катастрофа в майні угля на Гіл-крест. З невідомої причини вибух ґаз в майні де згинуло 196 майнерів між ними і богато Русинів майнерів з Галичини.

Деяких імена подаємо нижче Яків Андрейчук, Д. Костянюк С. Крозник, М. Скурчар, П. Кінох, Ф. Голованчук, П. Ґаспар, Г. Фроляк, І. Франчук, Цапюк, Андрушко, Ф. Гриґорашук, і Ф. Ерлецкий.

Всіх робітників в майні було 237 з того 41 уратовано. Між убитими є також суперінтендант майни Кайґлей.

Доносять нам з Іннісфрі, Альта, що кількайційтіть миль від того місточка на північ добуто нісок пересяклий оливою і то з на лій глубині бо лише 60 фітів.

Сьвідомійші наші фармері повинні позабирати „клейми" в тих околицях в Ленд офісі, бо колаб добуто оливу в тих околицях, то тоді можнаб сі „клейми" високо продати. За оден акер платить ся лише 25 цт. і 5 дол. за зголошеня. Найлiпше брати по 80 акрів, по 40 акрів в двох сумежних квадрах бо тоді чоловік заощадить собі 5 дол. Наші люди повинні брати „клейми" сейчас а не чекати аж другі заберуть на їх фармах. Тож спішіть ся.

Тепер відбувають ся маневри в Кальґарах і околици. На сі маневри виїхав і 101 реґемент фузіерів з Едмонтону.

Дня 26 м. м. 7 вояків за страйкувало і не хотіли їти на вправи. Они скаржуть ся, що дістають за малу „порцію" яка не вистарчає, щоб вдержати в купі тіло і душу вояків.

Однак командант казав повиняти їх до арешту, щоб они знали, що они приїхали з Едм. до Кальґар на маневри а не на „пікнік".

Деякі вояки обстають за замкненими і готов цілий 101 реґемент застрайкувати, покидати тайістри і ґвери і гайда назад до Едмонтону. В канадийского війска все можливе.

В околици Мондер оден фармер копав керницю і добув ся до ґазу. Про ґаз в керници довідав ся в сей спосіб.

Вертів за водою на звичайно аж тут нараз почув якийсь шум і гуркіт в керници. Фармер і робітники при керници страшно налохались не знали що се. Поясняли собі як хто міг, одні думали, що се якась нечиста сила другі що се помершi души і т. д. (Треба знати, що фармері кругом Мондер се середновічні католики зі своїм середновічним монастирем, монахами і монахинями).

Керницю, з нечистою силою забито дошками і далі не вертіли.

Аж маленький синок фармера ідучі попри керницю запалив сірник до зигара. Від сего сірника запалив ся ґаз крутом керниці і попарив малого курця.

Коли огонь в керници не згасав се довело сусідів до иньшого думаня, що се не злий дух а добрий мусить бути.

Вдались тоді до Вп. п. Рудика в Едмонтоні а сей пояснив їм щосе ґаз добуваєсь на їх фармі і коли покажить ся його в більшій скількости, то за ті злі духи они будуть мати гроші. Се трохи успокоїло сусідів, які вже готові були їхати до монастира і давати долярів на акафісти і всякі служби, щоб очиститись від сеї нечистої сили.

Нема гірного нещастя для чоловіка як бути темним.

В р. 1915 відвідають їх королівскі величества король і королева Великої Британії Канаду.

Парламент відрочений, посли розійшли ся, премієр Борден вибираєть ся в подорож на Захід.

На другий місяць премієр Борден вибираєсь в поїздку по заході. Зими виїдуть вдвесь також два другі міністри Мейген і Пелетіер.

Вибори в Манітобі відбудуть ся дня 10 липня, до виборів приготовляють ся завзято так консервативна партия як і лiберальна.

Вислід виборів очікують всі з великим напруженєм. Деякі сподіють ся, що лiберальна партія вийде незвичайно зміцнена.

Лiберальна партія Манітоби має в своїй плятформі помалене бар в Манітобі коли одержить керму провінциї.

Всі пиани в Манітобі виступають розуміесь против сеї плятформи. Ми віримо, що тверезих повинно більше знайтись і попертя сю плятформу зі всіх своїх сил.

Ношмер. Углеві майни на Госмер, які були власностаю С. Р. R. замкнено раз на засігди.

Причиною є не виплата майни. 1200 майнерів лишилось без куска хліба.

Лоти, які закуплено на Госмер без найменьшої вартости тепер. Властителями були переважно самі робітники-майнери.

Сьвіт.

Вибори до галицького сойму відбудуть ся в другій половині вересня.

Формальна революция в Італії що вибухла ся з ґенерального страйку робочого люду, вдавлена військом. Нарід в непавистю відносить ся до сучасного правно-державного ладу, та голосно домагають ся републиканьского устрою.

МЕДАЛЬ ДЛЯ ПСА.

В місті Портленд, Оре., одержав пес з раси „булдоґів" бронзову медаль нагороди за се, що вратував маленького хлопчика свого пана з ріки. Медаль дало місцеве товариство „Ореґон Гюмен". Пес кидав ся в ріку за хлопцем двічи, заки вспів його виратувати.

Сейнт Макс, Франция. Оден фармер дістав нечайно помішаня розуму. Коли покликано до його лікаря, сей фармер убив його штилетом в хаті. Відтак вибіг на поле і богатьох покалічив. Вхопив був вже і дитину, з якою пенно булоб те саме стало, що і з лікарем, тоді жандарми рішились перешкодити сему і застрілили божевільного.

ГРІМ ВДАРИВ У 4 ДІВЧИНИ.

З Фріпорт доносять: Перед кількома днями підчас сильного дощу їшло улицею під одним парасолем 4 сеукові сестри Гульгестівни. Нагло вдарив грім в парасоль і повалив всі 4 дівчини на землю. Люди прибігли з помочю і почали ратувати дівчата. Показало ся, що найстарша ранена смертельно, а прочі грім лише заглушив.

НАПАДИ НА ПОЇЗДИ В ПОЛУДНЕВІЙ ІТАЛІЇ.

Залізничий страйк прибрав грізні розміри. Страйкарі напастовали поїзд, їдучий до Салерно, при чім запалено кільки возів. Богато подорожних відвесло тяжкі рани. Візвано військо для охорони. Недалеко міста Дженета поцілено один віз бомбою. Кількох подорожних згинуло, богато ранених. Подібні напади повторили ся в богато инших місцевостях.

БАБУНЯ СКІНЧИЛА УНІВЕРСИТЕТ РАЗОМ З ВНУКОМ.

В Шікаго, Іл., недавно скінчила університет учителька народної школи пані Нордон рівночасно зі своїм внуком. Пані Нордон заробляла гроші тяжкою працею на удержане кількох своїх діточок і на образоване для них. Коли всі дочки покінчили університет і віддали ся, мати сама записала ся на університет і минулого тижня скінчила його в одмім дни зі своїм внуком. Бабуня дістала степень бачалявра (низший докторський степень).

ЇХАЛА НА МОРЕ ТОПИТИСЬ.

Перед кількома днями кинула ся у воду серед Атлянтійського океану Една Спік, пасажирка II. класи пароплава „Мавретанія". Їхала вона з Анґлії в напрямі до Ню-Йорку разом зі своїм братом, а мала відай вперед уложений план втопити ся в морі. На кораблі старалась все бути на самоті, а коли раз на цілім покладі не було більше нікого окрім неї, кинула ся у воду. Моряки помітили се, але не вспіли її виратувати і вона найшла смерть серед розбурханих филь океану.

СПЕКА.

Від кількох днів у Злучених Державах велика спека, яка доходить декуди до 100 степенів Фаренгайта (38 степенів Цельзія). Минулого четверга дійшла спека до 100 степенів Фаренгайта, особливо у містах Ілліноїс. В Шікаго, Іл., у двох днях померло від спеки 18 осіб. Також були случаї смерти й вигадування в инших містах стейту Ілліноїс та других стейтів. Також велика спека є у Вашінґтоні. В Ню-Йорку спека трохи меньша; в остатних днях було пересічно 81 степенів Фаренгайта (27 степенів Цельзія.)

ЗАМАХ НА ЦАРЯ.

Велике враження викликала в цілім сьвіті вість про замах на російского царя і його родину. Іменно в часі повороту царя з поїздки до Румунії, вибухла динамітова бомба під колесами почтового потягу, що їхав перед царським специяльним треном. Почтовий потяг вискочив з шин, богато з служби і пасажирів віднесли грізні ушкодження. Цар і його родина вийшли ціло, лише цариця наслідком перестраху занедужала.

Відомо що царський потяг випереджує все иншиий потяг для „прочищеня" зелізничого шляху: тому завдячує цар і тепер своє життя.

ГОЛЯР МАЛЯРЕМ.

До королівскої академії в Лондоні на виставу штук прислав оден голяр гарний образ, котрий він сам намалював. Образ сей представляє сцену з природи серед зелені стоїть дівча а коло неї дві кози. Академія не приняла того образу, але звернула пильну увагу на голяра-маляра, котрий показує великий талант до малярства, хотяй маляртва він ніколи не вчив ся. Коли хотіли його взяти до школи, він заявив що голярства не покине, бо оно дає йому спосібність студювати людські лиця, котрі він опісля малює. Він сказав що від часу до часу намалює образ свого гостя, що приходить до него голити ся, і за се дістане пера і пару долярів.

РЕВОЛЮЦІЯ В ІТАЛІЇ.

Зі загального страйку, який проголосив „Союз залізничих робітників в Італії", вививала ся домашня революція, котра прибрала дуже грізні розміри. Найгірше шаліє вона по містах полудневої і північної Італії. І хоч так на разі вдало ся правительству здусити оружною силою вохобию, то однак все те сьвідчить що можуть прийти колись для королівства часи ще гірші. Приверени спокою не обійшло ся без пролиття крови. Були хвилі так грізні, що здавало ся, що всякі закони і порядки перестають істнувати, уступаючи місця анархії. Держава понесла великі втрати матеріальні через здержане руху на зелізницях і почті.

Австрійський наслідник престола і його жена убиті.

УБИЙЦІВ БУЛО ДВОХ ОДЕН З НИХ Э СТУДЕНТ.

Перше кинуто бомбу а відтак автоматичним револьвером подіравлено обоїх.

УБИЙЦІВ ЗЛОВЛЕНО.

Дня 28 червня австрійский архикнязь Франц-Фердинанд вибрав ся в подорож до Босні і Герцеговини. Коли їхав улицями Сараєва в повозі зі своєю женою, чоловік по імени Ґобріновіч вискочив з між людий і кинув бомбу на архикнязя але сей рукою відбив бомбу, яка експльодувала побіч повозу. Архикнязя не покалічила але за се покалічила кількох з його прибічної сторожі і кільканайцять з людий.

Архикнязь виліз тоді з повозки і оглядав покалічених і уділяв їм помочи якої лише міг.

Відтак похід рушив далі. На розі улиці вискочив другий молодий чоловік з поміж людий і з автоматичного револьвера почав стріляти до повозки ранячи смертельно архикнязя в лице а архикнягиню в шию і в живіт. Архикнягиня безпритомна впала на колiна архикнязя, який в ту саму хвилю скотав ся і собі на підлогу автомобіля.

Сей молодий убійця э студент і називаєсь Прінзип. і має 18 літ.

По стрілянині повстало велике замішанє, люди хотіли злінчувати убийників але поліция сему перешкодила. Обох заведено до тюрми. Се мав бути пімста Сербів за се, що Австрия забрала Босню і Герцеговину під свій скиптр. Оден з убийників признав ся, що він дістав бомбу з Білгороду, з сербскої столиці.

Коли старенький Франц Йосиф довідав ся про страшну долю наслідника, ледви встояв на ногах.

Діти архикнязя бавили ся в огороді, коли надійшла страшна вістка. Ніхто не мав відваги оповістити дітям про се що сталось.

Наслідником престола буде тепер архикнязь Кароль.

ДО ВП. ЧИТАЧІВ.

Пригадуємо отсим послідний раз, хто до 15 сего місяця не заплатить передплати за „КАНАДИЄЦЬ", то се число буде послідне в його хаті.

Тож спішіть ся! „КАНАДИЄЦЬ"